



INTERVIEW

Theatermaker Kim Karssen: 'Het is prima als je soms de plank mist – als je maar slaat'

Het hoofd van theatermaker Kim Karssen (27) staat nooit stil, wat ook als uitgangspunt dient van haar absurd-komische voorstellingen. Deze zomer staat ze op de Parade, en na de zomer gaat ze op tournee met haar solovoorstelling.

Gidi Heesakkers 23 juli 2023, 19:27



Kim Karssen. Beeld Hilde Harshagen

Er bestaan mensen die moeiteloos een zin als 'Jij bent zo lekker jezelf' uit hun mond krijgen, en dat zeggen ze bijvoorbeeld tegen theatermaker Kim Karssen (27). Die dan denkt: huh?

Krijg een melding bij belangrijk nieuws over Cultuur & Media.

Ja, haar kledingstijl is kleurrijk en uitbundig, ze lacht veel, ze komt energiek en vrolijk over, vindt het niet moeilijk om openhartig te zijn. Is dat 'lekker jezelf zijn'?

Karssen voelt zich in het bijzijn van anderen vaak helemaal niet zo 'zichzelf': 'Ik ben voornamelijk bezig met mezelf inhouden. Niet te druk doen. Niet te chaotisch. Niet zo hard praten. Niet te veel random shit zeggen, niet die rommelige informatieoverdracht die bij mijn ADHD hoort. Ik had het lang niet door, hoe moe ik word van rustig moeten doen. Mensen bedoelen het lief als ze zeggen: doe even rustig, joh. Ze zijn in de veronderstelling dat dat chiller voor mij is, maar het kost mij juist veel energie.'



Over de auteur

[Gidi Heesakkers](#) is redacteur van *de Volkskrant*. Ze volgt sinds 2018 stand-upcomedy en cabaret, ook schrijft ze regelmatig over populaire cultuur en gewoonten in het dagelijks leven.

Twee weken voor ze voor het eerst haar Parade-voorstelling *Don't rain on my paREET* zal opvoeren, weet Karssen nog niet wat ze precies gaat doen. Een foto met blote billen en een programmatekst zijn er al wel, want die lever je nu eenmaal al lang van tevoren in: 'In deze absurdistische show duiken we in Kims hoofd: een overdruk hoofd waarin alles alle kanten opvliegt en iedere seconde een existentiële vraag oppopt die beantwoord moet worden. Ze flirt met stand-up en heeft de godsonmogelijke wens eindelijk een sociaal wenselijke voorstelling te maken. Dit kan maar één ding betekenen: alles gaat gruwelijk uit de bocht vliegen.'

Met Bassie naar bed

Ze overweegt een flard uit haar eerste solovoorstelling *De grap* van een nieuwe context te voorzien, een pijnlijke, waargebeurde date-anekdote waaraan ze recent nieuwe inzichten heeft gewijd. Ze lag naakt onder een jongen toen hij zei dat hij eerlijk gezegd niet zo goed met haar naar bed kon, omdat hij een beetje het gevoel had seks te hebben met Bassie van *Bassie en Adriaan*. Karssen droogies: 'Dat was

Hoe ze daarop reageerde? Ze zet een nederig stemmetje op en doet zichzelf na: “O, uh, hoe bedoel je dat precies?’ Toen ging hij het recht proberen te praten, zeggen dat Bassie toch leuk is, een leuke clown. Bassie, leuk? Is Bassie leuk? Bassie is toch helemaal niet zo leuk? Die jongen vond mij heel grappig, zei hij, maar dat vond hij niet sexy, niet zo aantrekkelijk.’

In *De grap* – de première was twee jaar geleden – vertelde ze dit verhaal vanaf een barkruk op een verder leeg toneel, stand-upcomedyachtig. ‘Ik wil in mijn half uur op de Parade meer grappen uittesten, meer die comedykant uitproberen. Dat kan grandioos mislukken natuurlijk.’ Maar, volgens haar eigen filosofie: theater is op z’n leukst als je kunt zien dat er iets geprobeerd wordt. ‘Het is prima als je soms de plank mist. Als je maar slaat.’

Lof en prijzen

Haar probeerdrang wordt gezien en bewonderd. *De Volkskrant* [noemde](#) haar vorig jaar ‘een van de grootste theatertalenten van haar generatie’, en prees Karssens fantasie, originaliteit en de bizarre verhalen in haar solo *Schrödingers hond*. ‘Haar voorliefde voor absurdisme en experiment kleurt elke voorstelling die ze maakt.’ Nog zo’n complimenteuze mond vol in *NRC* – en weer die generatie: ‘Met haar loepzuivere timing en levendige mimiek is ze de meest komische actrice van haar generatie.’

Ze oogstte eerder al lof als Erika Mann in [Mann Mann Mann](#), en met de satirische voorstellingen die ze schreef en speelde met Florian Myer, zoals [Oorlog en vrede](#). Theatercritici gebruiken sindsdien woorden als ‘fascinerend’ om haar fysieke, onstuimige spel in combinatie met haar gevoel voor absurde humor te omschrijven, ze vinden haar ‘een sprankelende persoonlijkheid’.

De kindervoorstelling *Nietes*, die ze samen met Hendrik Kegels bedacht en speelde, is nu genomineerd voor de BNG Bank Theaterprijs. Ze wonnen er vorige maand ook al een Zilveren Krekel mee, voor de indrukwekkendste jeugdtheaterproductie.



Kim Karssen. Beeld Hilde Harshagen

Ze is op zoek naar een mix tussen theater en comedy, zegt Karssen zelf. 'Tussen het grappige en het weirde, bevreemdende, kunstige, en tussen beeldend en talig.' Lacht: 'Maar dat is een langetermijnonderzoek.' Bij Frascati Producties, het Amsterdamse productiehuis waar ze vorig jaar een ontwikkeltraject begon

bedacht iemand de term 'performatieve stand-up'. 'Ik weet nog niet helemaal wat ik daarvan vind.'

Het langetermijnonderzoek is evengoed een zelfonderzoek. Haar werk gaat over thema's die haar bezighouden, zoals dus dat 'sociaal wenselijke' uit de Parade-programmatekst, 'jezelf' zijn, normaal doen, en wat dan normaal is, over afwijken, en zeker de laatste tijd ook over vrouw-zijn. Spottend: 'Ik hoop altijd dat het een keer niet over eenzaamheid gaat, en dan gaat het er toch weer over.'

Tijd doorbrengen in je hoofd

Vanaf september gaat ze op tournee met *Schrödingers hond*, de voorstelling die vorig najaar te zien was in het theater van Frascati in Amsterdam en die ze onder meer nog gaat spelen in Tilburg, Breda, Nijmegen, Den Haag, Rotterdam en Leiden. De tekst schreef ze zelf, Thibaud Delpout is haar regisseur en denkt mee over dramaturgie.

In deze koortsdromerige solo gaat het over de onrustbarende gevolgen van te veel tijd doorbrengen in je hoofd, over niet kunnen ontsnappen aan je eigen fantasie, jezelf verliezen in dagdromen en de vraag of fantasie dan niet 'werkelijker' wordt dan 'de werkelijkheid'. Het is als toeschouwer moeilijk om niet mee te gaan in de benauwende onrust, gejaagdheid en gekte van Karssens personage, dat tussen het panikeren door allerlei scherpe en hilarische dingen zegt en zichzelf beschouwt.

Wat dat personage in de voorstelling zegt – 'Het lijkt wel alsof iedereen in de hele wereld een mail heeft ontvangen met hoe het moet, behalve ik' – ervaart Karssen zelf ook geregeld.

Uitzondering

Met name in haar schooltijd voelde ze zich een uitzondering, zegt ze. 'Ik heb school ervaren als een kindergevangenis, een beroving van mijn tijd. Gelukkig was het een vrije school, anders was het denk ik helemáál erg geweest. Ik ben nooit gepest, daar zat het 'm niet in. Ik heb op school vooral geleerd dat ik dingen niet kan.' Corrigeert zichzelf: 'Of dat veel dingen niet bij mij passen. En niet waar ik dan

‘Op de basisschool moesten we in de ochtend ‘stil lezen’. Dat was horror voor mij. Ik ben heel dyslectisch, ik kon dus niet goed lezen. Het duurde ook echt een úúr of zo. En als het helemaal stil is, voelt dat voor mij als onderprikkeling, dat hoort bij ADHD. Dus zat ik een uur lang naar mijn boek te kijken en naar de andere kinderen. Ik hield in de gaten hoeveel bladzijden zij al hadden gelezen. Het voelde alsof iedereen in een wereld zat waar ik niet bij kon.’

Ze denkt nog weleens aan dat ‘stil lezen’, zegt ze. ‘Omdat mijn leven op sommige momenten een beetje zo voelt. Niet als ik op mijn gemak ben bij mijn vrienden. Maar met daten bijvoorbeeld wel, dan ben ik vooral bezig met hoe de rest het doet.’



Kim Karssen. Beeld Hilde Harshagen

Een vriendin betrapte haar er een tijdje terug op 'datekieren' te hebben. 'Ze bedoelde: als ik ga daten, trek ik iets anders aan dan wanneer ik met vrienden afsprek. Ik trek iets aan wat netjes is, een beetje vrouwelijk, niet te raar. Niet de roze oogschaduw die ik vaak draag, of iets met glitter. Als ik date, wil ik fuckable zijn, laten we

wijst naar haar kleren – ‘...dat niet is. Er is een verschil tussen je mooi maken voor een date en ‘nou, ik hoop dat het met dit jurkje aan misschien wél gaat werken’.

Dan: ‘Ik ga voor het eerst in m’n leven naar een psycholoog, en mijn zelfbeeld is best wel... ja, zij zegt dan: ‘Slecht.’ Ik dacht eerst wel: nou... Maar ja, ik voelde zelf ook wel aan: dat zelfbeeld, daar is wat mee.’

Achteraf gezien voelde ze zich op school altijd een beetje de nar. ‘Je bent onderdeel van het geheel, maar binnen dat geheel is er wel maar één van. Een nar ziet er vrolijk uit, maar is-ie wel vrolijk? Wie is die nar? Ik denk niet dat ik echt de enige nar was, hoor, of dat ik nou zo bijzonder was, maar het voelde alsof ik overal een beetje naast stond. Als je dat twaalf jaar lang ervaart, nou, dat is best wel lang.’

Vrouwbeeld

Ze had nog nooit gezoend toen ze op haar 18de naar de Toneelschool in Maastricht ging. ‘Ik heb lang gedacht: ik ben geen vrouw. Het spectrum aan vrouwbeelden is niet zo groot, ik vind zelfs dat je het geen spectrum zou moeten noemen, want daar is toch een soort van breedte voor nodig. Vrouwen zelf zijn ook helemaal niet breed. Ik had nooit het gevoel dat ik sexy was, of dat iemand mij vrouwelijk vond.

‘Ja, je hebt Pippi Langkous, zij is echt mijn idool, maar zij is een kind, dat is ook niet echt geil natuurlijk. Dus ik dacht: ik ben niet echt een vrouw, maar wat ben ik dan? Jongensachtig? Op een gegeven moment werd het: ah, ik ben een lelijke vrouw, dát ben ik. In ieder geval niet iemand met wie je naar bed gaat.’



Kim Karssen. Beeld Hilde Harshagen

Een hele tijd had ze het idee dat feminisme niet een onderwerp was waarover ze als theatermaker iets te melden had. 'Ik dacht dat ik het helemaal doorgrond moest hebben om er iets over te kunnen zeggen. Maar ik dacht vooral: ik ben geen vrouw, ik heb geen last van mannen, dus ik zal wel geen last hebben van het patriërchaat. Terwijl dat

problematische idee van mij over 'ik ben niet fuckable, ik ben geen vrouw', dat is er last van hebben.'

Daarover heeft ze het nu dus met haar psycholoog. 'Ik vertelde haar dat ik me vaak eenzaam voel en me aanpas omdat ik bang ben dat mensen anders last van me hebben. Ze zei iets in de trant van: misschien kun je proberen te accepteren dat je intrinsiek een eenzaam wezen bent. Ga er maar van uit dat je dat eenzame gevoel niet gaat oplossen. Dat uitgangspunt vind ik wel een openbaring: ik ben sowieso wel eenzaam, wat zal ik eens gaan doen met mijn leven?'

Een gelukkige duidelijkheid

Of het helpt om er theater over te maken? Ze denkt even na: 'Soms is het verschrikkelijk, een voorstelling spelen. Dan staat het schijt je op de rug van de zenuwen en denk je aan het einde van de avond: o god, ik heb gewoon een poepspoor getrokken de hele avond, meer was dit niet. Maar meestal ervaar ik op het podium overzicht, een gelukkige duidelijkheid die ik niet ken van daarbuiten: het publiek heeft een kaartje gekocht en ik weet precies wat ik in ruil daarvoor ga doen.'

Het is een comfortabele positie die veel theatermakers en comedians zullen herkennen, denkt Karssen. 'Als je je vaak een buitenbeentje voelt, is het fijn om te kunnen zeggen: nu plaats ik de groep buiten mij, in plaats van dat de groep mij erbuiten plaatst. Dat is precies wat je kunt doen, als theatermaker. Jij mag bepalen wat normaal is en wat niet.' Zonder dat het voor haar over macht gaat, of over een spel spelen; dat klinkt te negatief, en 'te narcistisch', wat haar betreft. 'Ik zie het juist als een kans om een samenzijn te ervaren.'

Het experiment waar Karssen van houdt, wordt in de kunst- en theaterwereld volgens haar vooral serieus benaderd en bekeken. 'Ik wil dat duidelijk is: je mag hier om lachen. Het hoeft niet, maar het mag wel.'

In haar eerste jaar op de Toneelschool Maastricht deed ze auditie bij het Leids Cabaret Festival. 'Humor is verbindend en maakt welwillend, omdat lachen het gevoel geeft dat je samen iets aan het beleven bent. En het geeft een ontspanning. Veruit ontspanning.'

krijgen waar het ongemakkelijk is, of vreemd, of verontrustend. Ik wil in één voorstelling het liefst al die kanten op kunnen.'

Nu ze er hardop over nadenkt: inhoudelijk moet het dus vooral níét allemaal duidelijk zijn, niet te uitgekristalliseerd. 'Ik vind het vaak verrijkend als ik niet kan zeggen wat ik heb geleerd van een voorstelling, of als ik niet precies onder woorden kan brengen wat ik allemaal heb gevoeld. Ik denk dat er soms te veel wordt gezocht naar iets dat helemaal 'af' is, een rond verhaal: hebben we het allemaal begrepen? Ja? Nou, dan zal het wel goed zijn. Ik vind het dan eigenlijk saai. En een probleem.'

Verwarrend

Ze legt uit wat ze bedoelt aan de hand van een verhaal dat waarschijnlijk ook de Parade-voorstelling gaat halen. 'Dit klinkt misschien een beetje heftig, maar ik ben een tijd lang achtervolgd door een jongen die een stuk ouder was dan ik. Het is een keer of zes gebeurd, tussen mijn 13de en 15de – hij was in de 20. Als hij mij tegenkwam, fietste hij achter me aan, sneed hij me af en riep hij dat hij me lekker vond, dat soort dingen.'

Verwarrend vond ze het. Van de ene kant was het onaangenaam, zegt ze, en ze nam zichzelf kwalijk dat hij dit deed. 'Ik dacht dat ik het zelf veroorzaakte, dat ik dit gedrag uitlokte.' Maar tot haar eigen schaamte ontleende ze er óók iets aan. 'Het was niet alleen maar eng. Ik dacht namelijk ook: oké, hij vindt me lekker, er is dus iemand die mij fuckable vindt. Die laatste gedachte durf ik pas sinds twee maanden hardop uit te spreken. Omdat ik het echt heel genant vond. Voor mijn gevoel hoorde ik niet te denken: o, er is tenminste iemand die mij leuk vindt. Dat leek me niet feministisch. Ik hoorde alleen maar boos op die jongen te zijn.'

Ze vertelt het omdat het raakt aan de ruimte die ze hoopt te scheppen in haar theaterwerk. 'Het mag verwarrend zijn. Want dit soort gebeurtenissen zijn complex, en door ze te willen verduidelijken of versimpelen tot 'goed' en 'kwaad', lijkt het alsof alles wat je er nog meer bij kunt voelen, niet mag bestaan. Ik vind het juist fijn als ervaringen in al hun onhandigheid een dubbel gevoel mogen

oproepen, en dat je mag terugkomen op dingen waarover je eerst anders dacht.'

En wat die Bassie-anekdote betreft: 'In *De grap* vertelde ik dat verhaal vooral om aan te geven dat ik eenzaam was en moeilijk contact kon maken. Inmiddels gaat het voor mij veel meer over grensoverschrijdend gedrag en over vrouw-zijn.'

Hoe het moet

In *Don't rain on my paREET* overweegt ze een punt te maken van de haar zo vertrouwde neiging om te vergoelijken, in plaats van boos te worden. Hoe dat klinkt? 'O ja, het is ook wel logisch dat hij zegt dat ik hem aan Bassie doe denken, want ik heb er ook wel aanleiding toe gegeven: ik doe ook best wel raar. En je moet ook gewoon eerlijk tegen elkaar kunnen zijn, toch? Ik moet het allemaal niet zo persoonlijk nemen.'

Of, iets breder: 'Ik ben ook anders, dus het is oké om mij buiten de groep te plaatsen. Het is allemaal oké, want als allemaal oké is, ben ik ook oké. Terwijl ik me eigenlijk helemaal niet zo oké voel. En terwijl zoiets grofs zeggen tegen iemand die naakt onder je ligt helemaal niet oké is. Ik wilde het allemaal niet belangrijk vinden, er geen punt van maken, maar ik vind het natuurlijk wél belangrijk.'

Dat durven benoemen gaat haar steeds beter af, in het leven en op het toneel. 'Je kunt beter zeggen dat je vegetarisch bent en toch af en toe vlees eten, dan andersom. Dat wil ik nu ook doen met feminisme. Het is misschien niet makkelijker als ik mezelf toesta wat twijfelachtiger te zijn, maar het is wel eerlijker. Ik denk dat daarin voor mij de sleutel zit: in niet mogen weten hoe het dan wél moet.'



Kim Karssen speelt *Don't rain on my paREET* (Frascati Producties) 28/7 t/m 2/8 op de Parade in Utrecht en 23/7 t/m 28/8 in Amsterdam. Vanaf september toert ze door het land met haar voorstelling *Schrödingers hond* (Frascati Producties in coproductie met De Warme Winkel).



1996 Geboren in Amersfoort

2017 Speelt in *De Warme Winkel speelt De Warme Winkel*

2018 Studeert af aan de performanceopleiding van de Toneelschool Maastricht

2019 Rol in film *Nr. 10* van Alex van Warmerdam

2019-2022 Maakt en speelt voorstellingen met theatermaker Florian Myjer: *Bloomsbury* (De Warme Winkel, 2017), *Oorlog en vrede* (Frascati Producties, 2019), *Mephisto Park* (Frascati Producties/De Warme Winkel, 2020) en met Florian Myjer en Ludwig Bindervoet *Mann Mann Mann* (De Warme Winkel, 2022)

2021-2022 Maakt solo *De grap* (De Warme Winkel)

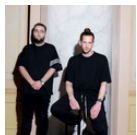
2022 Verbindt zich aan Frascati Producties, waar *Schrödingers hond* haar eerste solovoorstelling is

2023 Voorstelling *Don't rain on my paREET* op de Parade, tournee met *Schrödingers hond*

Lees ook



'Dat ik zo hard, laag en hees praatte, paste bij het imago dat ik cultiveerde: drinken, schreeuwen, onstuimig'



Waarom stand-upcomedian Patrick Laureij in zijn 172 uitverkochte voorstellingen een ander naar voren schoof



Phoebe Waller-Bridge is geil, geestig en uiteindelijk geniaal in de bioscoopversie van 'Fleabag' ★★★★★



Cultuur & Media

**ANALYSE**

Hiphop bestaat 50 jaar: dit zijn de vijf beste albums uit de afgelopen decennia

NET BINNEN[MEER >](#)

■ 09:54 UUR

Turken boycotten Disney Plus vanwege schrappen serie over Atatürk

■ 08:19 UUR

Forse winststijging bij ABN Amro dankzij hogere rente

■ 05:06 UUR

Live oorlog in Oekraïne: Dodental na Russische raketaanval op Pokrovsk opgelopen tot negen

≡ 04:16 UUR

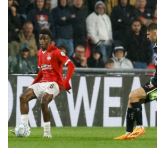


Namen en werklocaties van alle personeelsleden Noord-Ierse politie per ongeluk vrijgegeven



■ 8-8-2023

Sterk PSV rekt in kletsnatte wedstrijd af met Sturm Graz: 4-1



■ 8-8-2023

Pakistaanse oud-premier Khan vijf jaar geschorst na veroordeling corruptie



■ 8-8-2023

Ecowas stuurt aan op diplomatieke oplossing in Niger, maar junta weigert delegatie te ontvangen



ANALYSE

Op een zomers feestje in de Bronx werd 50 jaar geleden de hiphop geboren



Live



Editie



Net binnen



Zoeken



NIEUWS

Opbrengst Barbie passeert 1 miljard dollar: best verkopende film van vrouwelijke regisseur ooit

BEST GELEZEN

MEER >

- 1 Masterstudent ontdekt zwakke plek in honderden miljoenen computerchips
- 2 Een leven als huismoeder die gehoorzaamt aan haar man: dat is de droom die 'tradwives' etaleren
- 3 Onderzoekers blijven erbij: Arib krijgt geen bewijsstukken opgestuurd
- 4 Heimwee naar een dromerig Marokko

5 Lees hier het liveblog over de oorlog in Oekraïne van dinsdag 8 augustus terug

MEER CULTUUR & MEDIA >

Wilt u belangrijke informatie delen met de Volkskrant?

[Tip hier onze journalisten](#)

Algemeen

[Contact met de redactie](#)

[Contact met de klantenservice](#)

[Privacystatement](#)

[Abonnementsvoorwaarden](#)

[Gebruiksvoorwaarden](#)

[Cookiebeleid](#)

[Privacy-instellingen](#)

[Auteursrecht](#)

[Colofon](#)

Service

[Klantenservice](#)

[Mijn omgeving](#)

[Vakantieservice](#)

[Adverteren](#)

[Losse verkoop](#)

Meer de Volkskrant

[Abonneren](#)

[Nieuwsbrieven](#)

[Digitale krant](#)

[Webwinkel](#)



Live



Editie



Net binnen



Zoeken

RSS-feeds

Facebook

Twitter

Android apps

iOS apps

Navigeer

Columnisten

Recensies

De Volkskeuken

Archief



Op alle verhalen van de Volkskrant rust uiteraard copyright.

Wil je tekst overnemen of een video(fragment), foto of illustratie gebruiken, mail dan naar copyright@volkskrant.nl.

© 2023 DPG Media B.V. - alle rechten voorbehouden